

Έννοιες και ορισμοί

Φθογγόσημο. Το σήμα (σημάδι) του φθόγγου (ήχου) το οποίο έχει καθιερωθεί στην πεντάγραμμη σημειογραφία. Η λατινική προέλευσης λέξη νότα χρησιμοποιείται και για το φθογγόσημο και για τον φθόγγο. Τα φθογγόσημα έχουν συγκεκριμένα σχήματα τα οποία καθορίζουν τις σχέσεις μεταξύ τους.

Αξία φθογγοσήμου. Εκφράζει τη διάρκεια του ήχου μέσα στο χρόνο.

Ρυθμικά ονόματα ή συλλαβές. Είναι συλλαβές οι οποίες χρησιμοποιούνται ως μνημονικός κανόνας για να μας βοηθούν στη σχέση της διάρκειας μεταξύ των φθογγοσήμων.

Ρυθμική μονάδα (στο πλαίσιο των μαθημάτων μας). Η ρυθμική μονάδα μας είναι το

τέταρτο ♪ και το ρυθμικό του όνομα είναι **τα**. Στον πίνακα «Φθογγοσήμων και ρυθμικών ονομάτων» φαίνονται οι αντιστοιχίες και συνδυασμοί της ρυθμικής μονάδας.

Μέτρο. Η ομαδοποίηση των παλμών με σαφή τονισμό (ισχυρό) σε επαναλαμβανόμενο σχήμα. Για παράδειγμα το επαναλαμβανόμενο σχήμα «ισχυρό (τονισμένο) – ασθενές (άτονο)» μας δίνει ένα δίσημο μέτρο, το επαναλαμβανόμενο σχήμα «ισχυρό – ασθενές - ασθενές » μας δίνει ένα τρίσημο μέτρο κτλ.

Μετρικές λέξεις. Είναι οι λέξεις που χρησιμοποιούμε για να εντοπίσουμε το μέτρο. Ιδιαίτερα χρήσιμο για τα μικτά μέτρα. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε οποιοδήποτε δισύλλαβες ή τρισύλλαβες λέξη που τονίζονται στην πρώτη συλλαβή. Για εκπαιδευτικούς σκοπούς καλό είναι να χρησιμοποιούμε πάντα τις ίδιες λέξεις. Στο μάθημα μας προτείνονται οι λέξεις «Τώ-ρα» που ανταποκρίνεται σε ένα δίσημο μέτρο και «Σή-με-ρα» που ανταποκρίνεται σε ένα τρίσημο μέτρο. Ο συνδυασμός του «Τώ-ρα» και του «Σή-με-ρα» θα μας δώσει τα μικτά μέτρα. Παράδειγμα σε ένα κομμάτι που ακούμε και «ταιριάζουν» 2 τώ-ρα 1 σή-με-ρα με συνεχή επανάληψη χωρίς να παρατονίζονται οι λέξεις και δίνοντας πάντα την ίδια διάρκεια σε όλες τις συλλαβές έχουμε ένα 7σημο μέτρο. Στον πίνακα «μετρικών λέξεων» φαίνονται μερικά παραδείγματα.